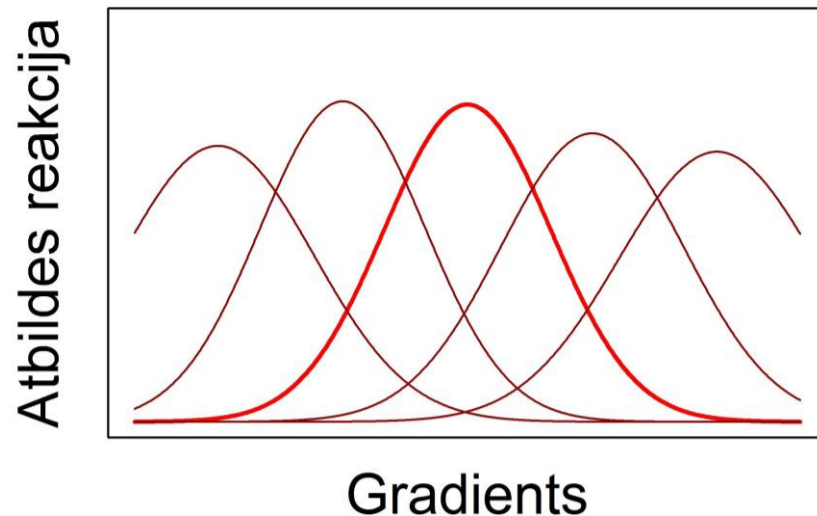

Priedes provenienču pieauguma jutība un plastiskums—iespējas mainīgā klimatā

Roberts Matisons LVMI «Silava», roberts.matisons@silava.lv

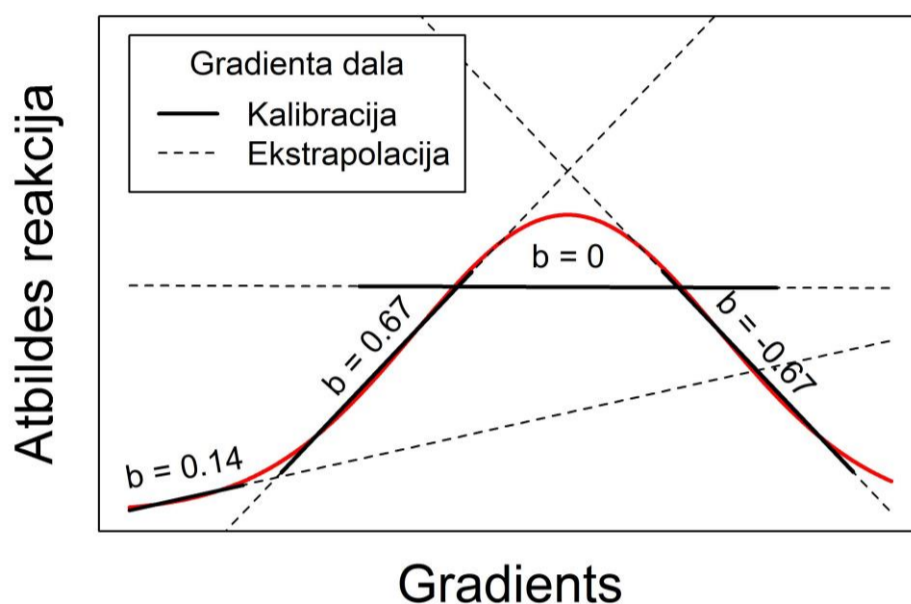
Ekoloģiskie gradienti

- Dzīvo organismu (t. sk. koku) atbildes reakcijas uz vides gradientu apraksta Šelforda diagramma
- Sugām ar plašu areālu vērojama lokāla ģenētiski determinēta specializācija t.sk. atbildes reakcijām
- Atbildes reakcijas īpašības nosaka populāciju piemērotību vides mainībām

Plaša gradienta analīzes nozīme

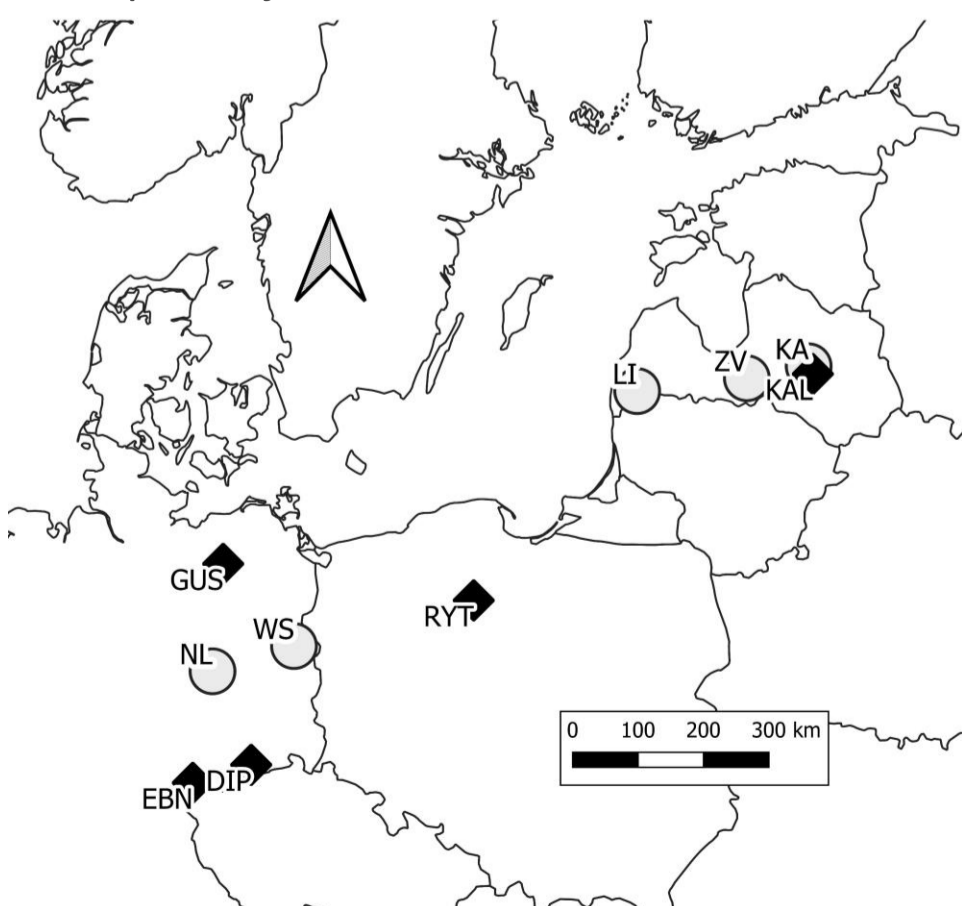
- Lineāra reakcija novērojama gradienta daļās
- Lineārās saistības ir ierobežoti ekstrapolējamas (šaura gradienta daļa)
- Nelineāro saistību apzināšana nodrošina pieļauj plašāku ekstrapolāciju arī gradientam mainoties
- Nākotnes apstākļiem piemērotāko populāciju atlases objektivitāte

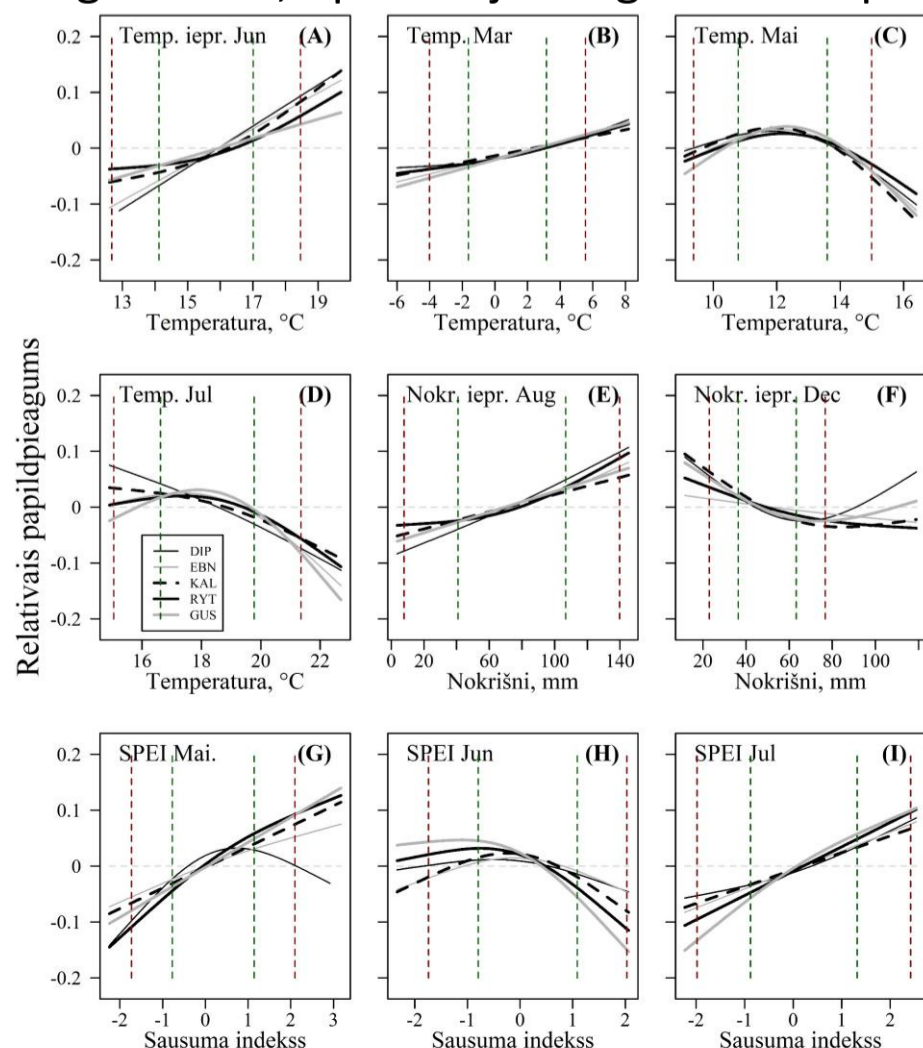
Teoriju apstiprina novērojumi!

- Provenienču pieauguma analīze reģionālā klimatiskā gradientā; pieci stādījumi (apļi) un piecas proveniencas (rombi) pētīti
- Nelineāro pieauguma atbildes reakciju vispārinājums

- Reģionālās atbildes reakcijas ir nelineāras
- Neproporcionālas pieauguma izmaiņas
- Proveniencēm atšķiras reakcija pret ekstrēmiem
- Ātraudzīgākās proveniencas uz izmaiņām reaģē krasāk, optimizējot augšanas tempu

Pētījums tapis LZP projekta «Parastās priedes pieauguma reakcijas jutības plastiskums un lokālās specializācijas ģenētiskā kontrole» (Izp-2020/2-0416) un pēcdoktorantūras pētījuma «Vietējo un introducēto koku sugu attīstības un ksiloģenēzes plastiskums mainīga klimata apstākļos» (1.1.1.2.VIAA/1/16/108; ERAF) ietvaros

Vienas standartnovirzes klimatiskā norma; laikapstākļu ekstrēmi